

**A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.**

Indult BÉTSBŐL Kedden 17. Aprilisban 1792.

*Ætas Parentum peior Avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem Viciosiorem. Horat.*

A' mi Atyáink rosszabb emberek voltak az ő Atyoknál; mi gonoszsabbak vagyunk ezeknél; 's a' mi Maradékink még nállunknál-is gazabb emberek fognak lenni. — Ezt jövendölte volt a' Parnaszus Hegyének egy halhatatlan emlékezetű Pogány, de az erköltsi Tudományokban jártas Profétája Horátius. — lássuk mit ír most

Horátius az Elyséumból.

Alig érkezék-bé nem régiben ama nagy Tudományú, nagy Görög, Deák, és Magyar Poëta Professor Kovásznai Sándor Ur az Elyséum' Kies meze-

mezejére, a' midön minden itt lévö Pogány és Ke-
relztény Poéták *Virgilius*, *Horátius*, *Ovidius*, *Tibu-*
lus, *Cátulus*, *Propertius*, *Homerus*, *Hesiodus*, *Ana-*
creon, *Pindárus*, *Calimachus*, *Rempel*, *Gyöngyösi*,
's sok más borostyán koszorus Poéták öszve-szala-
dának, és még minek-elötte ki-rendelt szállására
vezették volna, meg-ölelvén *Horátius* az ö tudós
árnyékát *Kovácsnainak* meg tsókolá, és egy el her-
vadhatatlan Borostyán Koszorut nyoma fejére. Kö-
rül fogá a' Múzsák tziterázó 's hárfázó serge ezen
nagy vendéget, és az Elyzéumnak leg-kiesebb részé-
ben, a' Tudósok között adának néki szállást.

Az ujjság kívánásnak és hallásnak tüzetöl ég-
nek vala minnyájon ezen Lelkek; azért azt kérdi
leg-elöbb-is *Horátius* tölle, hogy hagyta a' Felső-
világot? miben vagyon az erkölts és Tudomány
dolga? Uram *Horátius!* tsak ugy biz az, a' mint
te jövendölted: *Etas Parentum pejor Avis* — most-
is mennél tovább, annál rozszabbak az emberek.
A' mi a' Tudományt, nevezetesen a' *Poëst* illeti,
most még rozszabbúl van a' dolog, mint a' ti idő-
tekben. — *Ovidiusnak* azt vetette völt az Apja
szemére: *Studium inutile tractas* — *Meonides nul-*
las ipse reliquit opes. — Most nem tsak az, hogy
a' Tudósok és Poéták semmi Gazdagságot nem
hagynak magok után; de még adólsak-is marad-
nak, midön meg-halnak. A' jó Versnek máig-is
meg-van a' felső Világon ditsérete, de senki sem
ád semmit is érette. — A' Felső-világ-béli Osko-
lákról hátrább mondok valamit ti-néktek; az er-
költsre nézve pedig jól tudjátok a' minden nap ide
érkezett Lelkek által, a' Felső-világ-béli mostani
emberek melly gonofszok.

Ama meg-fontolhatatlan nagy lelkü, 's meg-ret-
tenthetetlen szivü, leg-igazabb, leg-jobb *Gustáv* a'
Svédok meg-lött Királya, egy maga Jobbágyának
— egy Istentelen alá-való gonofz-tévőnek leve pré-
dája. — Mártz. 17-dikére virradolag lövetett-meg,
és 29-dikben dél-után ide a' hóltaknak Orizágába
érkezék-meg.

Meg-érkezék a' F. *Bétsi* Udvarhoz-is, a' múlt Pénteken a' *Stokholmi* Kurir ezen szomorú izenettel. A' *Szüdermanlándi* Hertzeg, a' Királynak Testvére tétetett Uralkodónak addig, mig a' Koronára következő 13 $\frac{1}{2}$ éltendős Király-fi a' 18-dik éltendőt bé-töltené.

Teli az egész Felső-világ ezen mutskos tselekedetnek hírével. A' 20-dikban költ *Stokholmi* és 27-dikben indúlt *Kopenhágai* Levelek azt erősítik, hogy az a' Királyt meg-lőtt Istentelen el-tsapott Gárda Kapitány *Ankerström* már az egész öszve-esküvés Sergét ki-vallotta; melly a' maga neme között a' leg-rettenetesebb, és 111, részszerint itt a' fő Városban, rész-szerint a' Tartományokban lakó, fő Nemesekből áll — és öszve-esküvéseknek *Plánuma* 36 punktumokat foglalt magában. Az első punktumja a' vala ennek a' *plánumnak*, hogy mihelyt a' Király' életének szerentsésen végére járhatnának, leg-ottan az ő Testvérének a' *Szüdermanlándi* Hertzegnek, és ennek kedves pártfogóinak Generál *Thaube*, *Armfeld*, Báró *Ruuth*, B. *Hakánson*, és több ilyeneknek azonnal fejeket vennék, és mindeneknek látásokra a' Városban hordoznák-meg. — A' Gárda Májora *Lilienhorn* (ki a' Királynak a' tudva lévő név nélkül való Levelet írta vala) lenne a' Sergeknek fő Vezérévé, és az Uralkodás formáját változtatná-meg. A' Korona Hertzeg ugyan életben hagyattásék, és a' Királyi-székbe botsátásék, de olly keskeny határok közé szoritott hatalommal, hogy ő a' Törvénythozó hatalamtól egészfzen el-rekesztetvén, tsak a' Státusoktól meg-erősített Törvények szerint uralkodják 's t. —

A' maga még meleg véres sebében fekvő Királyt egy leg-első Gavallér Gen. *Armfelt* kisírte vala-bé fekvő Kabinétjába, ki a' hirtelen történt meg- rettenés miatt el-sárgúlva és meg-némúlva álván a' Király mellett, meg-fogja kezeit a' Király, és így szólta hozzá: „Hát Kedves Barátom mi bajad? Ne szomorogy! azt, hogy mi légyen a' seb a' ma-

gad tapasztalásodból tudhatod. Le-ülteté maga mellé, és egy pohár vizet ada néki.

A' közelebb múlt *Svéd* Országi-gyűlésről még most tudjuk, hogy ez nem olly tsendesen ment legyen véghez, a' mint gondoljuk vala — és hogy mind eddig ebből semmit sem tudhattunk, az az oka, hogy a' Státusok semmit-is erről ki-nyomtatni meg nem engedték. — Most iratik már, hogy a' Király azt kívánta volna ezen Gyűlésben a' Státusoktól, 1.) hogy néki esztendőnként 1 millió és 100 ezer lóth ezüstet adnának, 2.) hogy az ő különös adótságit fizetnék-ki, 3.) hogy 10 millionak költsönezésére nyittatának útat; melly 3 punktu-mok között tsak az egedteték-meg a' Státusoktól, hogy 3 millió költsönöztethessék. — Azt mondják továbbá, hogy a' Király a' maga bátorságos Uralkodásának meg-erősítő *Actáit* a' Státusokkal az Ország igazgatása fundamentomának akarta esmertetni, mellynek az Ország Marsala ellene állott. Egy szóval az Ország-gyűlése ezer ellenkező értelmeket szülvén, azonban a' Királynak-is fülébe érkeztvén, hogy a' fő Városban mozgás vagon, bé végzé a' *Diétát* azon kívül, hogy ennek végső *Actái* all-írással meg-erősítetttenek volna, és vízfíza-tére *Stokholmba*. Innen vette a' többek közt ezen veszedelem fundamentomát.

Az a' Gonofztévő *Ankerström* egy igen nagy jószágú gazdag, és gazdagon házosodott Nemes; (nemtelen a' gaz ember) és tsudára méltó, hogy ilyen dolognak tselekedésére magát rá vehette. — Minden öszve esküdtnek fejére 4000 Tallér jutalom vagon fel-téve, ki ezeket bé-jelenti.

Számosan vagynak már a' gonofztévő Seregnek öszve-esküttjei között fogtságban, de sokan el-is szöktének. — Báró *Bielke*, a' Királynak Titoknakja, ki a' közelebb múlt Ország-gyűlésén a' Státus Kantzelláriája tagjává tétetett vala, magát méreggel meg-ölte, és halála előtt meg-vallotta, hogy ő az, a' ki a' *Complótot* kezdette, és már most azért

azért fosztja-meg maga magát életétől, hogy Társait ki ne adhasa, és ennek gonosz következéseit szemei elöl el-zárhasa. — *B. Walstierna, Palpitzi* 's t. igen sokan vagynak rövid porázon. A' nép éppen oly állapotban érzi magát, mintha valamely idegen ellenség állana a' Város Kapui előtt — a' sok fegyveres nép éjjel nappal álló és szágoldozó vigyázatban vagyon — várja a' nép a' dolog ki-meneteletét egész tsendefséggel, de fel-forrott indulattal.

Eva Afzszony Anyánk harapott vólt leg-előbb is a' meg-tiltott fának gyümölsébe — *Lothné* Afzszonyom lett vólt a' hátra kukutsálásért Sóbálvánnyá — *Héléndért* pusztúlt-el *Trója*. — Egy módoson tántzoló Dámának kedvéért vették **vala** fejét *Keresztelő Sz. Jánosnak*. — *Judith* maga tulajdon kezeivel idegenitette **vala-el** a' *Hollofernes* fejét a' nyakától — a' leg-erősebb Férfinak *Sámsonnak* *Délila* szúrta-ki a' szemit. Ne tsudáljuk hát, hogy most-is ritka a' nagy és rendkívül-való történet, melybe Afzszonyok ne elegyittenék magokat. — A' Svéd Király ellen öszve esküdt Gonosztévő *Katiliának* *Sergében-is* 3 *Katharinák*: az az fő Dámák találtattak, kik-is már a' többivel edgyütt fogságban ülni mondatnak. — Ezen égre kiáltó bünt és átkozott tselekedetet a' jobban gondolkozó *Svéd* Nemesség tsak nem a' föld alá búvásig szégyelli; a' Köz-rendnek pedig ebből vett mérge fel-gyúladván, még az egész Országban roszfz következéseket szülhet; mert a' nép a' maga *Gustávját* rendkívül szerette, és most véletlen hálálán siránkozik.

Nem régiben Bétsben, a' *Vieden* nevű külső Városban valami tsekély hibájáért fogságba vitetik egy Afzszony. Midön a' bünt nyomozók az-ő házához mentenek vólna visgálódni, az Afzszonynak otthon lévő Leánya térdre esvén, fogadkozni kezde, hogy ő a' meg-esett gyilkosságban nem részec.

További tudokozás után ki-sül, hogy ez előtt 8 esztendővel egy Afzszonyt ölt vólt meg pénzéért az Anyja, a' maga fiának segittségével, és a' szobában

bában temették vala-el, kinek holt tetemeit ki-ásat-
ván — a' régi gonofzság így jöve világofságra. —

*A' büntetés a' Bünöst nyomába kíséri — és vagy
előbb, vagy utobb hidd-el utol éri.*

*Raro Antecedentem Scelustum. — Deseruit pe-
de poena claudo.*

Egy nevezetes Uri ember meg-hal hirtelen a'
napokban Bétsben, kinek egy más betsületes Uri
ember 6000 r. forintokat adott vala az előtt való
nap *Bankó-obligátióban* (papirosban). A' temetés
után el-megy a' Hitelező Ur a' meg-hólnak Fele-
ségéhez, és jelenti, hogy ő ekkor 's ekkor ennyi
summát adott légyen költsön Férjének, mint kedves
Barátjának. Az özvegy fogadkozik, hogy ő sem-
mit sem látott, és semmit sem tudna felölle. To-
vább nyomozzák a' dolgot — 's mondja a' Hite-
lező, hogy nálla egy fekete Kaputban lévén, annak
zsebjébe szemei előtt tette légyen-bé a' 6000 forin-
tot érő pappirost. Keresik a' fekete Kaputot, 's
hát éppen abban temették -el a' meg-hóltat. A'
Törvény-szék eleibe megyen a' dolog, ki meg-en-
gedvén, hogy a' holt fel-ásattásék, hát anya-szült
mezittelen találtatik a' meg-hólt a' Koporsóban.
Hivják a' temetést végbe vinni szokott *Sir-ásókat*,
és ezek meg-vallyák, hogy a' köntöst magok húz-
ták-le rólla. Hát miért tselekedtétek? Uram! kár
lett volna annak a' köntösnek el-rodhadni. Hová
tettétek hát a' köntöst? ki-sül, hogy egy *Tändler-
nek* 14 forintokan el-adták. A' *Tändlerig* megy a'
dolog, és a' Kaputnak zsebjében találtatott-meg a'
6000 forintos pappiros azon kívül, hogy a' *Sir-
ásók*, vagy a' *Tändler* valamit tudtak volna belöl-
le. Hát ilyenek a' Felső-világ-béli emberek? még
a' hóltakat-is meg-fosztják. — Sokat tudnék még
itt néked Kedves Barátom *Horátius* a' Felső-világ-
béli emberek Istentelenségéről beszélleni — de jól
tudom, hogy azon-kivül-is az ide érkezett Fran-
tzia, Spanyol 's más Lelkek által tudtadra fog es-
ni; szoljunk más dolgokról,

Elegyes jegyzések.

Roma 16-dik *Mártz.* — A' Sz. *Leo* Várának Gondviselője egy nagy fél arasznyi hosszúságú szegget küldte a' napokban a' sz. Szék elejébe, ilyen tudósítással: hogy *Cagliostro* nál tanálta, mellyet ő a' néki ágy helyett szolgáló deszkából húzván-ki, már igen jól-is ki-hegyesítette vala, és szökéshez készült. Midőn *Cagliostro* ezen dolog iránt számadásra vonattatott volna, nem vallott egyebet, hanem hogy ő ezt csak idő töltésből csinálta. — Azt-is írta még ezen fogháznak Gondviselője, hogy erősen meg-únta magát a' szegény *Cagliostro* a' fogházban. Gyertyát, Könyvet és egy Gyontató Papot kívánna magához; de még eddig egyikhez se lehetett szerentséje. Kár szegénytől, kivált ezt az utolsót meg-tagadni.

*Lemberg*ből azt írják, hogy a' *Gallitziai* és *Lodomériai* Státusok gabona tárházakat állítván-fel, ezeket oltsó gabonával töltik, mellyel szükségnek idejében a' földnépen segélhessenek. Bóldog Hazafiak! — *Pruszfiában* két féle Magazinumok, gabona tárházak tanáltatnak u. m. *Hadi* és *Békeségi* Magazinumok. Amazok a' katonáké, ezek pedig a' Polgároké. A' Katonák Magazinumjai egy egész esztendőre elégséges gabonát tartanak magokban a' tábor számára. A' Polgári Magazinumok a' népet oltalmazzák a' szükség ellen. Ezek a' Magazinumok azt okozzák, hogy az Országban a' gabonának árra majd örökké közép-szerű, 's mérője többnyire egy Tallér körül jár. Mihellyest a' gabona annyira otsódott, hogy 20 garasoknál alább vásároltatik, már ekkor a' Magazinumokba szedetik-bé. Mihellyt egy Tallérnél fellyebb hág, már akkor megnyittatnak a' Magazinumok. És így soha sem igen fel nem hághat, sem erősen le nem szállhat a' gabona árra. — Ez nem csak a' népnek hasznos, hanem a' Státusra nézve a' belső kereskedésnek egy igen szép neme. A' Státus az igen oltsó gabonát fel-szedeti, és az után valamivel drágábban adatja.

adatja. A' szer felett való Uzsorázásnak hire sem lehet. A' föld szegény népe bizonyos időkben nem kénytelenítettik nád gyökeret enni.

Émó, az a' hires és egész Europa előtt esmeretes *Velentzei* nagy tengeri Vezér és Prokurátor meg-hólt.

A' *Nápolyi* Királynak a' ritka régiségekhez vonzó szeretete igen sokakat fel-indított olyan dolgoknak fel-keresésére, mellyek külömben mostanság a' föld gyomrából ki nem búvtanak volna. — *Saticula* várofsának omlásai közzül egy láda arany, ezüst, 's más egyéb értz gyűrük, nyakba való lántzok, tsattok, arany-peretzek, Kárniolok 's a' t. olly nagy bővséggel ásattanak-ki, mely példa nélkül való: az ezeken szemléltető mesterség pedig, leg-nyilvánosabb bizonyysága annak, hogy az uj mesterek, még tsak tartoznak a' régiek után, és ezektől igen messze hátra vagynak. Példának okáért ollyan ezüst gyűrük-is vagynak ezen ládában, mellyeknek tzifrázatjait tsak nagyított üveggel lehet fel venni, és a' mi bámulás, ezen tzifrázatok meg-vagynak aranyozva. Midőn ezen láda a' Királynak bé-adatott volna, annyira el-ragattatott a' Király az öröm és bámulás miá, hogy az Udvarból és Városról a' nézésre és bámulásra másokat is öszve hivatna.

Ugyan ekkor tétetett-ki a' Király a' közönséges nézésre egy Kolosusi nagyságú *Oroszlánt*. Ezen régi, ritka nagy Machina, még eddig a' mesterséggel készült Oroszlányok között, mellyek Romában ritkaságúl tartatnak, a' leg-nagyobb, sok száz esztendőktől fogva ama hires Romai *Villa Madama* nevű palotának kö-falai között hevert, míg a' Királytól ki-ásatván, *Néapolis* Várofsába vitetett, és ott magának a' régi ritkaságok között méltó helyet nyert.

Pompéja Várofsának a' föld alá temettetett kö-falai között-is tsak a' múlt Mártziusban akadtanak a' leg-szebb arany 's egyéb értz régi mivekre. Itt most szüntelenül igen sok emberek ásanak és dolgoznak!

nak, melly munka egész Európából tsalogatja ide a' nézőket. Erre nézve a' Király, a' helynek 4 szegeletére 4 vendég-fogadókat építtetni parantsolta. 's a' t.

A' böv és szük esztendőnek elő-jelei.

Böv esztendőt jelent az — ha az esztendőnek részei rendesen következnek-bé — ha az idő az Őszi vetéskor szároz, a' Tavaszi, a' gabonának növésekor meleg — ha a' mezőn Tavaszszal fok a' virág — ha a' gyümölts-fák nem rendkívül fokot teremnek — ha a' halak nem felettébb szaporodnak — ha a' rügyezéskor meleg esők esnek, mellyek a' vetésekről, szőlő-fákról és fákról a' mocskot le-mossák — ha az Eger-fák erősen rügyesek — ha a' Dió-fákon több a' virág, mint a' levél — ha a' Nád, vagy Fattyú-gyék idején szoll — ha a' *Genista* szép virágos — ha *Hóld-tötin* 's az alatt mig a' Hóld jól világosít, a' szőlő virágját hánnya, és Augustusban a' nap fokot süt; így fok jó bort lehet remélleni.

A' böv esztendőt, szük szokta közönségesen követni; mivel a' földnek ereje el-lankadván, magát ki-nyugosztja. Szük esztendőtől lehet tartani — ha a' Nyár és Tavasz erősen nedvesek — ha rendkívül való időben havaz, vagy jég esik — ha rügyezéskor, vagy gabona keléskor erősen harmatozik vagy fagy — ha Mártziusban hó esik és megfagy. A' Májusi hideg, a' bornak, komlónak, maknak, babnak, lennek, idején való árpának, ro'snak, és némely baratzkoknak ártalmára szokott lenni. Ha a' Patkányok, Egerek, Varas és Zöldbékák, Legyek, Tserébogarak, Búzabogarak, Sás-kák, Kigyók 's a' t. az ő jukaikból igen nagy számmal elő-búznak, továbbá, ha a' halak is igen tenyészők, ekkor közönségesen szük esztendőtől lehet tartani. A' virágzásnak idején fok eső, éréskor pedig a' fok ködös homályos idő, kevés gabonát ígér. Hasonlóképpen az erős és hofszas Északi szelek, valamint a' szélvészek a' gabonának virágzása-

zásakor, mellyek által a' virágok le-veretnek, így szintén a' gabona szemeknek tejeslégek a' nedves hidegek, csak fok szalmát, de kevés szemet reméltetnek. — Végre a' Német Paraszt Gazdák ezt szokták mondani: *ein Kothjahr, ein Nothjahr: ein Sonnenjahr ein Wonnejahr.* A' sáros esztendő, szük esztendő: a' kellemetes meleg esztendő pedig öröm esztendő.

A' folyó esztendőnek ilyen járását jövendőlik: — 1-ső Apr. től fogva 8-ig szároz és tiszta. 9 — 24-ig szép tavaszi napok. 25 — 8-dik Májusig változó és termékeny. 9 — 13-kig esőző. 14 — 20-ig hév és pászmas esőző. 21 — 7-dik Juniusig változó, és inkább szároz mint nedves, némellykor hives. 8 — 22-ig változó termékeny. 23 — 30-ig szározabb mint nedves, és hév. 1-ső Juliustól fogva 8-kig szároz és egy kevésbé hives. 9 — 27-kig változó, inkább szároz mint nedves, és igen hév. 28 — 2-dik Augustusig esőző. 3 — 21-ig változó és rekkenő meleg. 22 — 8-dik Septemberig szároz és meleg. 9 — 15-kig változó, inkább szároz mint nedves.

Szebenből azt írják, hogy a' *Moldva* és *Oldh* Országi fő Lakosok között, fokban hagyják oda ezen két Tartományokat. A' jószágait, az Orosz Tsászárné veszi-meg; magokat pedig olly feltétel alatt fogadja-bé az Orosz Birodalomba, hogy 40 esztendeig semmit se tartozzanak fizetni.

A' Török Tsászár oly rendelést adott-ki, hogy ezentúl a' *Porta'* Jobbágyai, se Konfulok, se Vice-Konfulok (más külső Hatalmaságok' kereskedésére ügyelő személlyek) nem lehetnek. — Akarja azt is, hogy az ollyatén idegen Atyáknak gyermekeik, kik Török Birodalombéli Leányt vettek feleségül, mind ugy tartassanak, mint Török Jobbágyok, 's ugyan azért fő adót-is tartozzanak fizetni; de ezen rendelés ellen protestáltak a' külső Hatalmaságok' Ministereik: mivelhogy nem csak a' Konfulok, 's Tolmácsok, hanem még a' külső Ministerek között

is házasodtak öfzve némellyek, a' *Porta'* Jobbágyinak Leányaikkal.

A' *Marokkói* Tsászár szerentsés vólt, a' testvér Öttse ellen való hartzban, melly a' múlt Febr. 12-dikén történt. Először ugyan kétséges vólt a' had' ki-menetele, 's maga-is sebet kapott a' Tsászár; de azért meg nem tsüggedt, 's végre tsak ugyan diadalmat-is nyert Öttse' seregén: és a' mi nagyobb, maga-is az el-esttek között találtatott a' testvér Öttse. — 2500-an jutottak a' meg-veretett sereg közzül elevenen a' Tsászár' kezébe, kiket ez a' külömben-is kegyetlen Kmber mind le-nyakaztatott a' tsata-piatzon.

A' *Regensburgi Udv. Staats-ujjságban* azt olvasuk egy Párisi tudósítás után, hogy Mártz. 4-dikén már hirelték Párisban a' Svédok Királyán történendő gyilkosságot, holott a' gyilkosság 16-dikről 17-dikre viradó étzaka esett, és 19-dikig egy Kurirnak sem vólt szabad ki-indulni *Stokholmból*.

A' F. Magyar Kamarának, melly eddig a' F. Helytartó Tanáttsal öfzve vólt ragasztva, *Levelestárja*, *Jegyző Hivatala* és *Expediturája* már el-vált a' Helytartó Tanátstól. A' Kamarán lévő Tanátosok száma 10 fejekre határoztatott — valamint a' Titoknakoké és Kontzipistáké-is. A' Tanátosoknak és Titoknakoknak még 3 három helyyak vagyon, a' Kontzipistáknak pedig 5 — melly 11 Hivatalok' el-nyerésére 500 Erdemes Fejek jelentették magokat.

Azt írják *Debretzenből*, hogy az igen kevés idejig vólt *Superintendens* Profelsor *Sinay* Ur helyébe egy *Buday Esaiás* nevű ifjú Ur valóztatott, ki a' fenn nevezettnek Helytartóságát már egy darab időtől fogva ditséretesen folytatta — de ezen nagy reménységű Ur még előbb a' Külső Országi Tudományok Mühellyének látogatására fog menni. — A' Debretzeni *Superintendentzia* 2 Prédikátorokat, u. m. T. T. *Hetzei* Dániel és *Benedek* Mihály Urakat

kat — és egy Világi Urat tetl Superint. Notáriusoknak. Gen. Májor B. *Sámen* 3000 forintal nyugodalomba tétetett. — Az Auszriai Hódolás pompáján most jelennek - meg leg-előbb a' Magyar Királyi Testörzök. Ő Felsége maga így kívánta. 30 Gárdák rendeltettek Gálába az ő Felsége Királyi Székére körül; és a' Magyar Gárda most áll-ki leg-utobb sárga tsizmával; mivel már a' sárga helyett zöld tsizmát kaptanak, melly mind a' veres köntöshöz jobban illik, mind pedig a' Magyar tzimer szinei között egy. — A' *Budai* Koronázásra már parantsolatot vett a' N. Magyar K. Testörzö Sereg. Az ifjú H. *Eszterházy* Miklós Oberflájd. Ur lészzen Vezérjek; Fő-Strázsamester M. *Dotzy* Ur, Kapitány *Vékhely* és Kap. *Majthényi* Urak fognak 40 Gárda Tisztekkel itt jelen lenni. 10 oda le van már *Budán*, és Bétsből 30-an mennek-le. — A' vala eleitől fogva szokásban, hogy az Auszriai hódolás inepén *Béts* Várossa egy magosan épített pompás alkotványról bort folytatott, kényeret, és sült pentsenyét hány vala-le; de mivel ezen régi világból való szokás — azon kívül, hogy senkinek haszná-
ra nints, sok rendeletlenségeknék szülő Anyja, azt méltoztatott rendelni a' bölts *Monárkha*, hogy ez a' pénz, a' Plébánusok által osztattásék-fel a' szegények között.

Fels. Urunknak egy Mártz. 12-dikén költ Kegyelmes Parantsolatja szerint ennek-utánna minden örökös Birodalombéli fő Oskolák Professzorai a' Királyi Tanátsosok után való rangban lésznek.

A' Felséges Király Hertzeg *Eszterházin* kívül még 2 Tsászárt válofzó Követeket rendelt *Frankfurtba*, u. m. Báró *Westphal*, és Bir. Tan. *Hesz* Urakat. — A' múlt Szombaton estve meghalálozék Bétsben ama hires Udvari *Astronomus Maximilián Hell* Ur, és tegnap el-is temették. — A' M. Királyi Testörzö Sereg Gálája 30-ezerekben kerültnek lenni iratik 's mondatik. —

Feldm.

Feldm. Lájdinánt *Schröder* Ur *Luxemburgi*, Hertzeg *de Ligne* pedig *Monsi* Komendánsoknak tétettek. — Generál *Leonardó* halálával Generál Gr. *Klébersberg* lett Hadi Tanátsofsá. — A' mi Fels. most Uralkodó Királyunk I-ső *Ferentz* azt a' *Symbolumot* valóztotta magának: „ *Lege & Fidelitate*.

Sok Fő Dámák, és Gavallérok takarodának le Bétsből *Kis-Martonba Soprony* Vármegyébe, a' hol *Eszterházy* Antalné ö Hertzegsége' két Testvérjeinek, szület. *Hohenfels* Gróf *Kis-Alszonyoknak*, *Pálffy* Josef, és *Waldstein* Gróf Urakkal való kettős lakodalmok, tegnap u. m. 16-dikban fogott tartatni a' Hertzegi Kastélyban.

Utolsó jegyzések. — A' mi Kedves fő Hertzegünk *Károly*, Austr. Belgiumnak következő Kormányozója 's Hertzegje tegnap előtt Bétsbe szerenstésen meg-érkezett, és már most csak nem az egész F. Királyi Familia edgyütt vagyon. — Tegnap mene Bétsen keresztül egy Lovas Német Sereg Belgium-felé, és úgy értjük, hogy a' többi-is mozduló félben vagynak. — Pruszfiából azok a' hírek szárnyáltak közinkbe, hogy a' Király bizonyos elmébéli nyavallyába esett volna, melly még nem bizonyos.

Spanyol Országból-is minden órán ujj hir tsenditti-meg füleinket. Innen sok és nevezetes hírek érkeztek már közinkbe, de előttünk mind hitel-feltt valók addig, mig a' Közönséges Levelek által meg nem erősítetnek.

A' Pesti Univerfitásban üressen állott Orvósi Tanító-széket *Schraut* Ur; az *Aesthetikait* pedig *Schedius* Lajos Ur nyerte-el.

A' H *Eszterházy Antal*' gyalog Regimentjéből, el-ment már egy Batalion *Belgyiomba*; most ma-siroz ismét négy száz Ember.

Hólt hirét írják *Tállyáról*, Kamerális Fiscális T. Péts Ujjfalusi *Péchy* 'Sigmund Urnak. — Meghalálozott T. Sz. *Péteri Málik Ferentz* Ur-is, életében a' *Köszegi Districtualis Tábla*' Allessora.

A' mi F. és Kegyelmesen uralkodó Királyunk azt meltoztatott tsak hamar uralkodásának kezdetében a' Bétsi fő Püspök és Kárdinálisra bizni, hogy a' Papi fenytéket a' maga alattavalóival igen szorgalmatosan meg-tartassa, és kivált a' falusi nevelésre és az ifjuságnak tanittatására különösön vigyázzon.

Egerben, Tseh Országának szélén lévő városában ezen hónapnak 3-dikán 12 órakor délben igen nagy tűz támoda, melly által 152 házak emésztenek-meg.

Valentzéből azt a' Konstantzinápolyból vett tudósítást erősítik, hogy Egyiptom a' maga Lakosainak 5-töd részét a' Pestis által elvesztette, és tsak egyedül *Kairoban* 60-ezer emberek hóltanak-meg.

Az Anglus Sergek Amérikában egészfzen megverettetteknek lenni mondatnak — ezeknek fő Vezérek *Kornvallis*-is veszedelmes sebet kapott.

Tudósítás. — „Jól tudva vagyon, melly példás buzgósággal viseltetik már hajdantól fogva N. Magyar Országának érdemekkel tetézett Egy-házi Rendje az Isteni tiszteletnek rendes fenn-tartása, és arra rendelt egy házaknak illendő ékeítése eránt. Erre való nézve hirül adatik ugyan azon érdemes Rendnek, hogy itt Bétsben két el-adó tiz tiz lábnyi és hét hét küveknyi holzfzuságú, és hat hat lábnyi, 's négy négy hüveknyi szélelségű oltárra való kép találtatik. Ezek közzül az edgyik Krístus Urunknak születését, a' másik pedig a' kereszt-fáról való le-vételét mutattya. Amazon hét nagy figura és tiz Angyal, emezen pedig hét nagy figura, és négy Angyal láttatik. Mind a' kettőt *Strudel* Kép-író készítette, a' ki-is [ama halhatatlan névű

Fő-Vezérnek *Eugenius* Szabaudiai Hertzegnek idejében, festő etsettyének mesterséges vonásairól híres és nevezetes vala Európában. Mind eddig jó gondviselés alatt lévén épen és minden kár nélkül meg-tartattattak. Egyik egyik ezer forinton tartatik. Ha ki többet kíván felölök értekezni, hozzám igazithatya kérdését.

Tudósítás. — Pesten a' *Trattner Mátyás* Könyvnyomtató Műhelyében egy Könyvetske jött-ki illy Homlok-írás alatt: *Magyar Oskola*, az az: I. *Magyar Grammatika*, melly a' Magyar Nyelv természetének fundamentomát fel-fedezvén a' Magyarat magyarul tanítja. II. *Magyar Orátoria*. III. *Magyar Poésis*, mellyek az ugy nevezett szép Mesterségeket le-rajzolják. Ezeket követi: A' meg-hólt és élő Nyelvek Lajstroma, a' Tudományoknak a' négy Fő Tehettségek szerint-való Tükörével. A' Nemzet javára, született Nyelvének ki-pallérozására készítette *Szenthe Pál*, Mohátsi Prédikátor.

Maga a' Munkának meg-nézése meg-mutatja, hogy a' Magyar Nyelvnek természete a' Napkeleti 'Sidó, Görög, a' Napnyugoti Német, Frantzia, és magából a' Nyelvből nyomoztatott-ki. Miathogy a' Szerző azt hiszi, hogy a' Magyar Nyelv természete ki-tanulására lehetetlen más módot találni: magára vállalja, hogy a' mi e' Grammatikában felvagyon téve, mint azokról, a' két Magyar Hazában a' Nyelvek természetéhez értő Tudósoknak, a' Magyar Kurir által kész meg-felelni, illy fel-tételek alatt: 1.) Hogy a' ki mit nem szeret benne, rosznak itéli, adja okát, miért nem jó. 2.) Ha így nem jó, hogy kellett volna hát? es miért jobb így es nem amúgy? Ezt tartván a' Nyelv' ki-pallérozásának leg-jobb formájának. (Az árra köttetlennek 40 krajtzár.)

Tudósítás.

„Alább irt, a' Magyar fő Nemefi Rendnek és az érdeemes Publicumnak kívánnya tudtára adni, hogy a' M. Gr. *Forgáts* Miklós Ur ő Excja Nyitra mellett *Ujlakon* lévő jószágában, ama közönséges haszonra nem régiben fel-talált, és valamint a' külső pallérozott Nemzetek között, ugy már N. Hazánknak-is bizonyos részeiben a' tűz óltásbéli nagy elő-menetellel használó, úgy nevezett szalma vedrek találtatnak, illendő árron — mellyek ugyan szalmából köttettek, de olajjal és gyantával belől ugy el-készítették, kívül pedig bőrrel bé-vonattak, és veres színre festettek, hogy mind könnyüségre, mind tartóságokra és használhatásokra nézve, méltán a' leg-hasznosabb tűz-óltó edényeknek tartatnak. — Azon kívül, hogy ezek el-nem törnek, igen könnyü velek dolgozni, és a' meleg-is, vagy állás olly hirtelen, mint más vizes edényeknek nem szokott ártani.

Találtatik Pesten 36 krajtzáron, a' nevezett Uradalomban pedig 33 krajtzáron.

Strausz Károly, az *Ujlaki* Fabrikának Számtartója.

Tudósítás. — Ezen hónapos irásnak: *Historisch politisches Journal der K. K. Erblande* 4-dik Köttettye már el-hagyta a' Sajtót, melly egy meg-tzáfolása annak, a' mit ezen hasznos írásról némelylek hirleltének vala, hogy a' 3-dik Kötetnek ki-jötével meg-fogna szünni. Sőt a' már tudva lévő áron ennek-utánna-is a' *Hörling* könyv-árulo házában, a' hól eddig, bizonyoson fog tanáltatni, és a' ki adó mind inkább inkább fog igyekezni, hogy az olvasók figyelmettségét meg-érdemelhesse.